

Powstanie Wielkopolskie

<https://pw.ipn.gov.pl/pwi/form/r47640636676,WYSOCKI-Franciszek.html>
28.05.2024, 00:39

WYSOCKI Francisze k

Osoba

WYSOCKI Franciszek

Urodzony

1892

Zmarł

1991

Opis

piekarz cukiernik, ochotnik powstańczy, ppor.
WP.

Ur. się 22 I w Świniarach gmina Kłecko, w rodzinie rybaka Ignacego Wysockiego i jego drugiej żony Marianny z domu Chrzęszczak. Miał 14 braci (w tym 6 przyrodnych) i 4 siostry (2 przyrodnie). Rodzina mieszkała w różnych miejscach w pobliżu Gniezna, Witkowa, Kłecka i Tucholi. Było to związane z zawodem ojca, który mieszkał tam, gdzie w danym czasie był dzierżawcą jeziora. Franciszek ochrzczony został w kościele w Kłecku, gdyż w Świniarach

znajdowała się jedynie parafia ewangelicka. W 1905 r., po ukończeniu szkoły powszechnej w Kowalewie pow. Żnin, rozpoczął naukę w zawodzie piekarz-cukiernik w Rogowie pow. Gniezno. W 1912 r. zdał egzamin czeladniczy. W 1913 r. pracował jak piekarz w Gębicach pow. Mogilno, a w 1914 r. wyjechał do Westfalii i pracując w Bottrop.

Po wybuchu I wojny światowej został powołany do armii niemieckiej i walczył na froncie francuskim. W czasie działań wojennych został ranny w walkach pod Verdun i od X 1917 r. do VI 1918 r., przebywał w szpitalu. Został odznaczony Krzyżem Żelaznym. W X 1918 r. został zwolniony do rezerwy i wrócił do rodziny mieszkającej wówczas w Gnieźnie. Tutaj wstąpił do oddziałów powstańczych. Walczył w okolicach Gniezna, Żnina, Łopienna, pod Zdziechową i w Poznaniu.

Po zakończeniu powstania, w IV 1919 roku, zaczął pracę jako piekarz, w piekarni wojskowej w Poznaniu przy ul. Solnej. W 1924 r. Franciszek wraz z żoną, zamieszkał w Kaszczorze (k. Wielenia), gdzie prowadził piekarnię. W 1926 r., Wysoccy przeprowadzili się do Leszna. Z powodu panującego w Lesznie bezrobocia, W. jeździł do pracy w gospodarstwach rybackich na terenie ówczesnych Niemiec, w okolicy dzisiejszego Międzyrzecza. Okresowo pozostawał bez pracy. Żona Władysława handlowała rybami na rynku w Lesznie. W 1936 r. Franciszek uczestniczył w strajku głodowym powstańców wielkopolskich w Lesznie, domagających się stałego zatrudnienia. W VIII 1939 r., został powołany do Armii Poznań. Początkowo w okolicy Leszna, następnie w bitwie pod Kutnem. Po zakończeniu walk, przeniósł się z rodziną do Poznania, gdzie zamieszkał u swojego szwagra przy ul. Ratajczaka. Ze względu na powstańczą przeszłość, w 1940 roku, był przesłuchiwany przez gestapo w Poznaniu. Przed aresztowaniem uchroniła go służba w armii

niemieckiej w czasie I wojny światowej i otrzymany Krzyż Żelazny. W tym czasie pracował wraz z całą rodziną przy ręcznym wyrobie siatek dla firmy R. Mehl, znajdującej się przy ul. Św. Marcin w Poznaniu. Był dwukrotnie wyrzucany z zajmowanych mieszkań i pod koniec wojny przebywał wraz z rodziną w barakach dla polskich robotników, przy dzisiejszej ulicy Opolskiej w Poznaniu.

Po zakończeniu wojny, Franciszek zamieszkał w jednym z domów opuszczonych przez uciekających Niemców, na poznańskim Dębcu. Do czasu przejścia na emeryturę w 1957 r., prowadził warsztat zajmujący się produkcją i naprawą siatek, sieci rybackich i akcesoriów wędkarskich. Działalność tą kontynuował aż do lat 70.

Zmarł w Poznaniu 2 III 1991 roku w wieku 99 lat. Spoczywa na poznańskim Junikowie w kwaterze powstańców. Od 1921 r. żonaty z Władysławą z d. Wachowiak, z którą miał sześcioro dzieci: Urszulę, Mirosławę, Stefanię, Barbarę, Zygmunta i Irenę. Odznaczony m.in. KO, KKOOP, Włkp. Krzyżem Powstańczym i medalem „Za udział w wojnie obronnej 1939 roku”.

Bibliografia

A. Wysocki, Wysocki Franciszek (1892-1991), (w:) J. Karwat, Ziemia Gnieźnieńska w Powstaniu Wielkopolskim 1918/1919. Wybrane aspekty z perspektywy 100 lat, red. G. Musidlak, Gniezno 2018, s.267-268.

Autor wpisu

Janusz Karwat, Andrzej Wysocki